

lietuviška kalėdų dainelė

KALĖDOS

Tai artinas naktis, tai vėl aušt diena! Tai vis daugiau nyksta šviesa mūsų žemei: dienos vis trumpesnios pastoja, o naktys vis ilgesnios; o tada vėl grįžta saulelė, kuri mums versmė šviesos. Lygiai dabar ans laikas persikeitimo! O tai švenčiam Kalėdas.

Taip nusiduoda gamtoj, kožnas mūsų draug pajunta aną amžiną persikeitimą. Nieks jamui negal atsitraukti. Ar kas galėtų priešyties, kad vakare tamsums vis daugiau jį apsiaučia! Ar galėtų stengties prieš tą, kad naktis savo juodumu, tykumu ir pailsiu žmogų apgobia! O ar tai ir kas yra, kad žmogus žiburiu pasižibin! Mato kelis žingsnius toli; o štai ale naktis dar kuo tamsesnė. Prie to dar neigi nedeg ilgai toks žiburėlis. Tada tamsi, o žmogus nugrimzta į miegą.

O kad rytas aušt, tai ir žmogus grįžta iš anos nepažįstamos pasaulės, kurioj miege buvęs. Jame kaip gamtoj — veik šviesi, veik tamsi. Laikais daugiau dienos, tai vėl nakties. Veik žmogus bunda, veik miega, veik aiškiau susimano, kad gyvs, kad veikia ir dirba, o veik vėl menkiaus to pajaučia. Jau visai neina kitaip išsiguldyt: žmogus yra dulkelė prie to, ką gamta vadinam. Kas gamtoj nusiduoda, tą ir pajaučiame; pagal tą ir žmogus, kaip sakoma, gyvuoja lyg maža dalelė gamtoje. Jog kur nubėgti, kur pasikelti? Oras, žemė, vanduo, viskas priklauso prie gamtos.

Kad šviesa, tai ir šilta, tai gali matyt! Tai viskas tarpsta, ir žmogaus syla, ir jis sveikesnis! „Jei ligonis tikt pavasarį sulauktų, tai pasveiktų“, — tankiai sakoma.

Taip surišti su gamta. Tokiu būdu esam dalis gamtos. Neatsiskiriam!

Taip rašant, mieli skaitytojai, nusimanau, kad visos šios mįslės, kurias ištariau, taip man parein, lyg vis aiškesnė šviesa rastųs apie mane, o ir negalima čia nieko kreipti. Ateina man, ir gana. O apie šią gamtą, apie kurią lygiai tariau, vos ką pajaučiu sėdėdamas už stalo ir rašydamas. Rodos, nusigramzdinęs į kitą pasaulį, kaip bene kits į kokį sapną.

Tai iš tikro tik dar ir kitą svieta pažįstam, kuriame nėra — būčiau veik pasakęs — nei šviesos, nei tamsumo, nei dienos, nei nakties, nei šilumos, nei šalčio. Jog iš tikro ir šitoj pasaulėj, toj, kurioj gyveni, kad į mįslis, į jausmus, į velijimus nusigramzdini, jog ir čia šviesi ir tamsi, diena ir naktis! Ar ne iš tikro, mano mielieji! Ar ne šviesi, kad dienoj, atgaivintas saldaus miego naktį, dūmoji ir mįslinėji? Ar mintų tai ne šviesi? O kad nuvargęs vos ką sumanyt gali, ar tai nepraded temti?

Mūsų dvasiškas gyvojims visai kas kitas, kaip šitas kūno gyvastis, lyg ans gyvojims būtų kas aukštesnė iš kitos pasaulės, o tačiau visai taip jau keičias kaip ši gamta kūno.

Kūno gamta vien pažymys aukštesnios gamtos, kuri nematoma akimis, apie kurią kožnas žino iš pajautimo ir susimanymo.

Jei ale žmogus dar giliau savyje žvelgia, dar tobuliau save tyrinėja, tai, rodos, junta priklausąs dar aukštesnei pasaulei kaip anai, iš kurios jos mįslis pareina. Ar dar niekuomet nesi jutęs, kaip lyg kokia srovė tave apima: meilingumas prieš visus žmones, pasigailėjims biednųjų, nežinėlių, vargingųjų. Ar nejutai lyg prašvistų tau suprati mas visų kasdienišku padėjimų ir jų vertybės? Taip žemai, taip niekingai viskas rodos, kas dar pirm trumpo taip svarbu buvo! Tai visi rūpesniai kasdieniško gyvenimo tokie neverti! O ir tavo sumanymai ir dar neaukšti gana, jei pilnai pasimėgtumei jais. Dar tiek daug suvelto bei netobulo tarp jų. Visai aiškiai pasidaro,

kad šitie patyrimai, šita šviesa, kuri kitką viską tokiu būdu apšviečia, iš daug aukštesnios pasaulės bei aukštesnio krašto, ne kaip iš mūsų šitos matomos pasaulės.

Taip žmogus gyvuoj žygiu keliose pasaulėse. Visai, rodos, jam aišku, kad čion gyvuoja, kur kūnu vaikščioja, kur paprastai kalbam, kad tai pasaulė. Ale jog ir anų aukštesnių pasaulių pertikrinti, jog gyvename ir toje! Ar — ką pirma minavoju — nesi patyręs?

Prie to visko, kaip ypatingai viskas davadyta. Viskas susirišime! Kaip vienur, taip ir kitur! Šita mūsų gamta ne vien toks koks nors kraštas, kuriame turi gyventi užgimęs ir kurį prastoti, kad miršti, o daugiau nieko nebūtų prie jo. Berods tūlam tai jau gana daug. Kitiems tai ale bene tik nesvarbu gana apie šitą mūsų pasaulę dar tiek daug pasirūpinti. Bene kaip viens, taip ir antras ne tikrai sprendžia. Šita mūsų pasaulė visais zokanais ir davadais gamtos lyg paveikslas aukštesnios pasaulės. O bene už tai ją turim išpažjt. Dėl to bene čionai vaikščiojam kūnais, kaip viskas čion kūniška.

Sako didis vokiškas dainius, arba Manas: „*Viskas, kas gaišta, vien tai prilyginims*“ [1]. Iš tikro, ar ne taip jo daugiau dabojam. Bet jei sulyginimą gerai suprastumei išsiguldyti, reik iš viso jį tyrinėti. O tai bent mažumą svarbiausius dalykus šios pasaulės apdabokim. *Vyriausias* kas tik būtų, ar tai ne iš tikro saulė? Mūsų saulė, kuri mums šviečia ir mus šildo, kuri visą gyvastį pabudin? Ilgą laiką mįslijo žmonės, kad tai žemė, apie kurią sukas visas dangus. Pamažu susimanė, kad saulė — ta karalienė šios pasaulės, kuri savo keliu ženg, kurs mums nepažįstams, kad ale žemė bei žvaigždės aplink ją sukas ir jai veik artinas, veik atsitolina, veik linksta jopi, veik nusikreipia. Saulė ale be paliovos šviečia ir šildo bei gaivina. Ji neklausia, ar kas pasidžiaug jos dovanų, ar jas giria ar peikia, ar už naudingą laiko ar už iškadingą! Ji šviečia, ar būtų kas pikts arba gers. Visiems be skirtumo nudalina ji savo gėrybes. O mūsų žemė ritinas apie ją ir veik

jai artyn priein, tai pasimėgst daugiau šviesos, ir veik atsitolina, tai kenčia daugiau stoką, veik prisuk vieną šalį, tai čia diena, veik nukreipia, tai čia naktis. Saulė ale vis šviečia. Ji nekyla, nei apsidengia, ji vis ta pati. Ji vis šviečia ir viską apšviečia — ir mėnesį. O kad ant žemės randasi naktis, tai mėnesis kartais šauniai šviečia. Ne jo ta šviesa, bet saulės, ale bent šviečia.

Taip saulė — brendulys visos pasaulės, o versmė — viso gyvasties. Gyvastis nyksta, kad žemė atsitolina nuo saulės, o vėl atgyja, kad jai artinas. Gamta lyg nuliūsta, kad saulė ne taip arti, o džiaugias, kad ji vėl arčiau. O jog saulė nei atsitolin, nei artinas, bet žemė. Ale kas tai apdūmoja!

Beje, tą žmonės taip ilgai, kaip jų ant žemės, žinojo, kad saulė viešpatauja šioj pasaulėj, o ją garbino kiti jau kaip dievystę, lyg nieko aukštesnio nebūtų. Ir senieji lietuviai garbino ją. Dar dainelyj sakyta, būk saulelė dievo dukrytė. O žmonės šventes šventė garbindami saulę. Ypačiai Šiaurės žmonės, prie kurių ir lietuviai priklauso, aną laiką už ypačiai šventą laikė, kad vėl pradeda daugiau šviesos rasties ant žemės, kad tamsiausias laikas pragaišęs ir lyg apveiktas. Tai rykavo, būk šviesa pergalėjusi tamsybę.

Ale kaip sakyta: „Viskas, kas gaišta, vien tai prilyginims“. Paviršutinioji pasaulė tiktai pavidals aukštesnios, prie kurios mūsų sumanymams priklauso. Ir *pasaulėj sumanymo randasi saulė sumanymo*. O visas sumanymams mūsų žemės iš jos gauna šviesos bei šilumos, tai esti išpažinimo bei meilės. Pasaulėj sumanymo ale taip pat veik daugiau šviesos randasi per amžių, veik mažiaus. Tas nusiduoda, kad mūsų žemės sumanymams, žmonija, kreipias prie saulės sumanymo arba nuo jos nusikreipia, kad ji anai artinas arba nuo jos atsitolin. Vienintelis tai nieko negal ištaisyti, jis tur visuomene žengti! Taip rodos! Ale vienintelis gal atsitraukti iš saulės, kad ji ir skaisčiai šviečia, o jis gal ant jos visu stropumu daboti, kad ji ir tiktai valandėlę matoma! Taip ale ir vienintelis užsigeidęs šviesos gal kitų širdyse tą geidimą pabudinti. Taip platinas išsiilgimas švie-

šios, saulės sumanymo, kol visuomenė visa širdžia pradeda šios saulės pamilti ir jai artintis, ir jopi kreipties.

Kas tuomi sakyta mums, lietuviams? Bene kožnas gal išsiguldyti. Čionai tikt parodysiu, kokiū būdu tai galima. Ilgą laiką vien pasidžiaugėm saulės prie matomo dangaus. Sumanymams lyg aptemęs buvo. O vis daugiau sutemo. Iš to tamsumo tada išėjo visokios piktenybės, visi apkreipti veikalai, visa durnystė ir paikystė. Galėčiau išrodyti, koks durnumas tankiai randasi tarp lietuvių, kurie visai užmiršę saulės sumanymo geidauti. Betgi gana tai pažįstama, o svarbiau kalbėt apie kitus dalykus. Teatboja kožnas patsai ant ano tamsumo. Juk be galo daug tarp mūsų jo pasimėgsta. Ale jau ir vis daugiau išsiilgsta saulės sumanymo. Vis tankiaus girdžiama: „Broliai, sesers, rūpinkit už apšvietimą! Ar visados norit tamsybėj durnystės likties! Skaitykite knygų, kurios jus gal ant kelio nuvest, saulės sumanymo regėti! Susidraugavokit, jeib podraug ieškotumėt ir lengviaus rastumėt šviesos! Jog tamsoj nyks tat ir pražūnat klampynuose ir balose paikumo bei nedorybės“.

Taip ragina tūliejie, kurie užsigėidę saulės sumanymo. Bėda ale, kaip kiti veikia! Tai šaunus skaitlius vien dėl savęs rūpinas, palikę kitus, mįslydami, jei tikt patys pareis į šviesą, kas jiems rūpia dėl kitų! Kaip tamsus dar tur būti tų sumanymams! Jog viens negali pareit į šviesą, jei ne visi drauge eina. Tas mažums, ką įgyji, vos rokuotinas. O ar aukšta dūšia norėtų pasimėgt bent valandėlę saulės, kad broliai tamsybę ir šaltį kenčia! Todėl, jei kas turite šviesos, jei kas regiate saulę sumanymo, priveskit ir kitus! Rūpinkit, jei ir kiti jos pasidžiaugtų.

Dar ^udarniau ale, kaip minėtiejie, kiti lietuviai elgiasi, kurie savo tamsybėj nesumano, kas tai šviesa, o tai kožną mažumėlį šviesos jau peikia už tamsesnę tamsybę. Galima berods, kad jie mato tąją, kuri vis prie šviesos randasi, kaip jog sako priežodis: „Kur daug šviesos, ir daug tamsumos“.

Ale tai bent neturėtų tai peikti, kad neišvysta šviesą, kadangi akli!

Lietuviai, mieli skaitytojai, neklausykitės tų, kurie peikia, kad jau randasi dvasiškos šviesos tarp jūsų, kad viens ir antras bando prikelti jūsų išsiilgimą saulės sumanymo, kad viens ir antras jau rodo, kaip aušta pasaulėj sumanymo lietuvių. Neklausykit jų, jie jus tik nor nugabent į tą tamsumą, kuriame jie patys yra ir kuriame jie sugaiš.

Jog taip yra. Pasaulėj sumanymo tikt gali gyvent, kad užgimęs šioj kūniškoj pasaulėj. Ale dar į aukštesnę pasaulę tegali pasikelti, kad jau gyveni pasaulėj sumanymo. O kaip pradžioj minavoju, aukštesnioj pasaulėj žmogus iš tiesos gyvuoja, kad ir lyg sapnyj. Tai ana pasaulė, iš kur mums parein visas aukštesnis išpažinimas, išmintis, pakajus, kurs nusidalina tiems, kurie pasikelia per šitą svieta, kurie jau tarpe sumanyme ir regia aną neaptariamą šviesą ir meilę, kuri visus žmones be skirtumo apglobia. Je, kad jau paprastoji pasaulė iš dievo, tai ana pasaulė iš tikro dieviška. Jei joje gyvenam, tai dievui arčiau. Tai ta pasaulė, kurioj gyvena tie, apie kuriuos Viešpats ištarė, kad jie išganytingi, kaip rašyta Mt 5.

Ale kaip tai pasaulei artinties gali! — „Viskas, kas gaišta, vien tai prilyginims“. Gali ir viens būti apšviečiamas. Ale arčiau tik prieisi anai saulei, kuri yra Viešpats Kristus, kad visus imsi drauge, kad bandysi kožname ryšius atkliudyti, kurie jį riša prie tamsybės. Nešti negali nei vieną, kožnas tur pats eiti ir noro turėtiėjimui. Ale rodyk jam šviesą, tai jis jos užsigeis! Rodyk jam taką, tai jis žengs! O kad kelintas klaidžioja, nepeik jį, nepažemink jį! Dabok širdingu žodžiu jį ant tikro kelio nurodyt. Kurs baras ir keik ant kitų, kurs kitus velniu suriša ir velnio darbais, tas dar pats toli nuo šviesos, o kad ir būtų dar toks nobažnas. „Ant to kiekvienas numanys jus, mano mokytinis, esančius, jei meilės tarp savęs turėsit.“

O tos mums reikia, mieli tautiečiai! Visi kilkim aukštytyn į aną pasaulę aukštesnios išminties

ir meilės, kuri, kaip viskas, iš Dievo. Raginkimės
taip tarpti, tai tikrai švęsim *Kalėdų šventę, šventę prisi-*
artinimo šviesos. Neužmirškim, kad viskas davė,
viskas suglaudime, kaip paviršutinioj pasaulėj,
taip dvasiškoj, taip ir išmintyj dangiš-
koj. Kalėdos tur būt ir lietuviams šventė, kad vėl arti-
namės saulei prie dangaus, kad artinamės saulei suma-
nymo, kad artinamės saulei dangiškos išminties.

Pakajus teesie su visais!